

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Remissyttrande

Konkurrensverkets rapport 2025:4 Hantering av onormalt låga anbud som inte är seriöst menade

Sveriges Allmännyttas är bransch- och intresseorganisationen för 320 allmännyttiga kommunala och privata bostadsföretag, med tillsammans över 975 000 lägenheter. Vi bistår våra medlemmar så att de kan vara långsiktiga och konkurrenskraftiga aktörer på bostadsmarknaden. På så sätt bidrar vi gemensamt till en hållbar utveckling – ekonomiskt, miljömässigt och socialt.

Allmänt

Sveriges Allmännyttas välkomnar initiativ som syftar till att motverka oseriösa och kriminella aktörer i offentlig upphandling. Onormalt låga anbud utgör ett välkänt problem för allmännyttiga bostadsföretag och riskerar att leda till bristande kvalitet, oskäligen arbetsvillkor, avtalsbrott samt ökade kostnader på sikt. Det är därför angeläget att upphandlande organisationer ges effektiva, rättssäkra och praktiskt användbara verktyg.

Sveriges Allmännyttas konstaterar att överprövningar som saknar grund driver kostnader och skapar utmaningar, särskilt för de aktörer som omfattas av upphandlingslagarna samtidigt som de bedriver sin verksamhet på en konkurrensutsatt marknad utan inslag av offentlig finansiering.

Sveriges Allmännyttas framhåller att rapporten inte tar höjd för det utrymme som finns på nationell nivå att skapa reella och konkreta förändringar och därmed möjligheten att höja trösklarna för oseriösa elements tillträde till den offentliga affären mot bakgrund av att cirka 80 procent av alla upphandlingar av byggtreprenader och närmare 45 procent av alla annonserade upphandlingar faller utanför det direktivstyrda området

Sveriges Allmännyttas synpunkter

5.2.1 En hjälpregel för att identifiera onormalt låga anbud

Sveriges Allmännyttan avstyrker förslaget då den administrativa bördan bedöms som mer belastande än den positiva effekten av föreslagen hjälpregel. Av rapporten framgår att de upphandlande organisationer som Konkurrensverket haft kontakt med har fört fram att det inte är ett problem att identifiera onormalt låga anbudspriser.

5.2.2 Förtydliganden av det kontradiktoriska förfarandet

Sveriges Allmännyttan har inget att erinra mot förslaget i den del som avser det direktivstyrda området. Ett tydliggörande av ansvarsfördelning och process bidrar till ökad förutsebarhet för både upphandlande organisationer och leverantörer, minskar risken för godtycke och stärker förtroendet för upphandlingssystemet. Att leverantören alltid ges möjlighet att yttra sig innan ett anbud förkastas är grundläggande för rättssäkerheten och bidrar till likabehandling.

Sveriges Allmännyttan konstaterar att det redan enligt gällande rätt åligger den upphandlande organisationen att begära förklaring till ett lågt anbud och att bedöma om förklaringen är tillräcklig. Den föreslagna bestämmelsen innebär därför i huvudsak ett språkligt förtydligande.

Sveriges Allmännyttan avstyrker förslaget om att ändra 19 kap. LOU och LUF, eftersom det saknas behov av ändringar i dessa delar. Kravet på att begära förklaring innan ett anbud förkastas framgår redan av nuvarande regler.

5.2.3 Förtydligande av förutsättningarna för en tillfredsställande förklaring

Sveriges Allmännyttan delar bedömningen att det i praktiken är svårt att förkasta anbud trots att anbudspriset är mycket lågt. Praxis visar att generella och svepande förklaringar ofta godtas, vilket innebär att upphandlande organisationer får begränsad vägledning om vilka förklaringar som inte kan anses tillfredsställande och därmed ska leda till att anbudet förkastas. Det föreslagna förtydligandet, som innebär att leverantören ska visa att anbudet är trovärdigt och seriöst menat samt innehåller en icke uttömmande uppräkningslista av vad en förklaring kan avse, bedöms därför inte få avsedd effekt.

Sveriges Allmännyttan har inget att erinra mot förslaget att föra in regler i de direktivstyrda delarna av upphandlingslagstiftningen, men ifrågasätter alltjämt vilken faktisk betydelse ett sådant förtydligande kommer att få. Uppräkningslistan har, i likhet med vad Konkurrensverket påpekar, sitt ursprung i upphandlingsdirektiven. Det innebär att gällande svenska bestämmelser redan ska tolkas mot bakgrund av dessa.

Sveriges Allmännyttamenar att det är den upphandlande organisationen som står risken för att en leverantör ”lovar runt men håller tunt” med risk för utebliven leverans och/eller brister i densamma är det också den upphandlande myndigheten som bör ha slutordet i bedömningen om förklaringen är tillfredsställande, eller inte.

Sveriges Allmännyttavill framhålla de möjligheter som den svenska lagstiftaren har redan idag att se över och analysera effekterna av nu gällande direktupphandlingsgräns samt rättsmedelsdirektivets tillämpningsområde. Eftersom cirka 80 procent av alla annonserade upphandlingar av byggentreprenader faller utanför det direktivstyrda området finns det redan nu, utan hinder av EU-rätten, möjligheter att begränsa leverantörers rätt till överprövning och/eller ge förvaltningsdomstolarna en faktisk möjlighet att upphäva avtalsspärren i enlighet med bestämmelsen i 20 kap. 8 § LOU.

5.2.5 Utökat stöd i frågor om onormalt låga anbud

Sveriges Allmännyttatillstyrker förslaget att Upphandlingsmyndigheten ska ges ett särskilt uppdrag att ta fram stöd till upphandlande organisationer kring den praktiska tillämpningen av bestämmelserna om onormalt låga anbudspriser.

6.1.1 En skyldighet att förkasta onormalt låga anbud.

Sveriges Allmännyttanser att förslaget att införa en bestämmelse som innebär att upphandlande organisationer ska förkasta anbud om en förklaring inte bedöms som tillfredsställande inte ger stöd till de upphandlande organisationerna. Förslaget kan i stället leda till ökade krav på utredning samt till fler domstolsprocesser vilket medför en risk för ökad administration, längre upphandlingstider och därmed högre kostnader för såväl upphandlande organisationer som leverantörer. Det är dessutom osäkert om förslagen bidrar till en mer konsekvent och förutsebar rättstillämpning som underlättar för de upphandlande organisationerna.

Sveriges Allmännyttabedömer dock att detta intresse väger något tyngre och har därför inga invändningar mot förslaget i den del som avser det direktivstyrda området.

7.1.1 Begränsning av möjligheten att beakta nya förklaringar vid överprövning

Sveriges Allmännyttatillstyrker förslaget att införa en reglering som begränsar leverantörers möjligheter att, vid en överprövning, lämna nya förklaringar till låga anbudspriser. Leverantörernas rättssäkerhet tillgodoses genom möjligheten att, på begäran av den upphandlande organisationen, lämna förklaringar under upphandlingsförfarandet inom ramen för det kontradiktoriska förfarandet. Förslaget ligger dessutom i linje med de bestämmelser som infördes i upphandlingslagarna 2022

och som begränsar leverantörers möjligheter att åberopa nya omständigheter under domstolsprocessen.

Stockholm den 13 februari 2026

Catherine Holgersson, vd